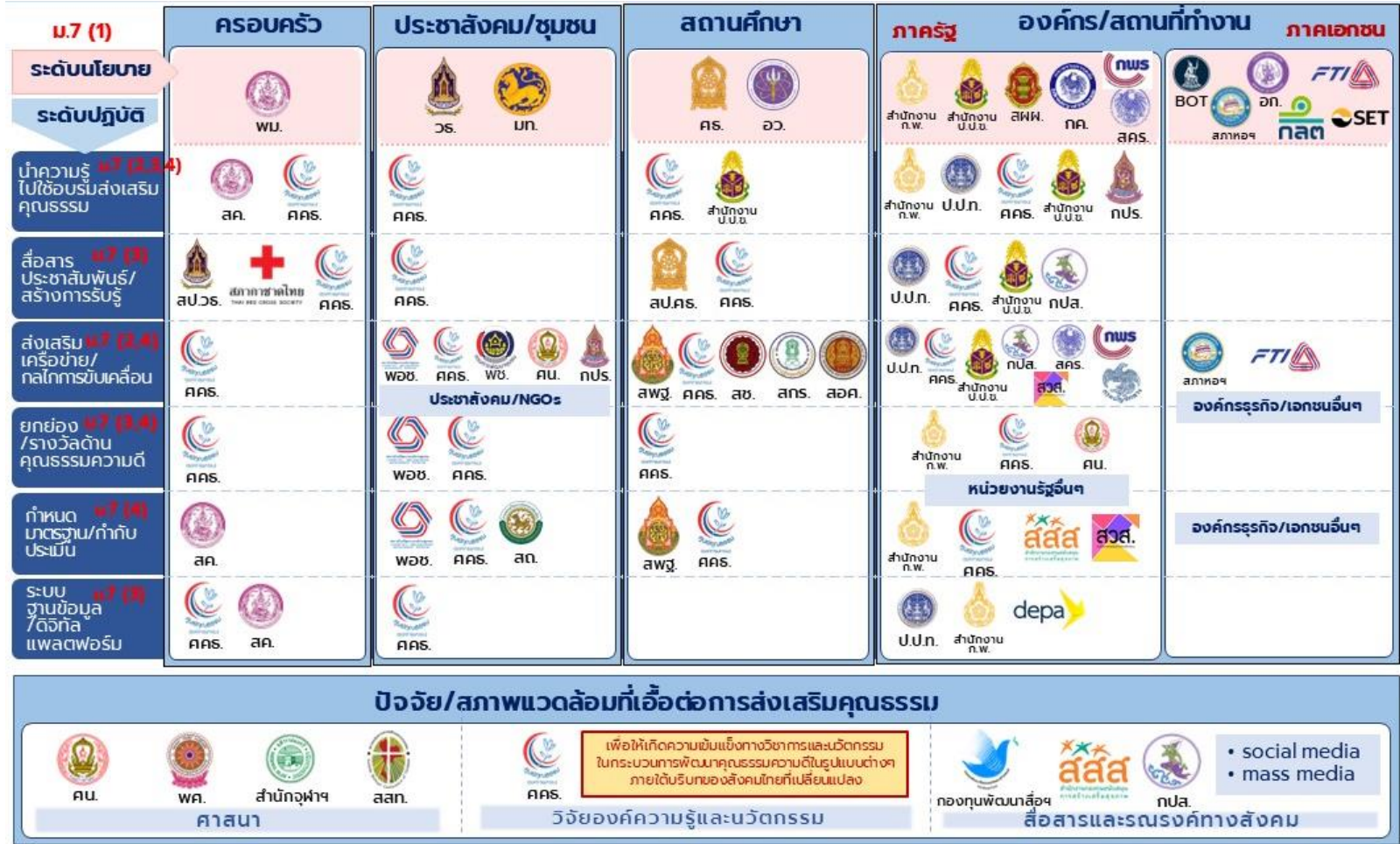

แผนผังความสัมพันธ์ของศูนย์คุณธรรม(องค์การมหาชน) ในระบบนิเวศ (Ecosystem)

เป้าหมายการเมื่ออยู่ของศูนย์คุณธรรม

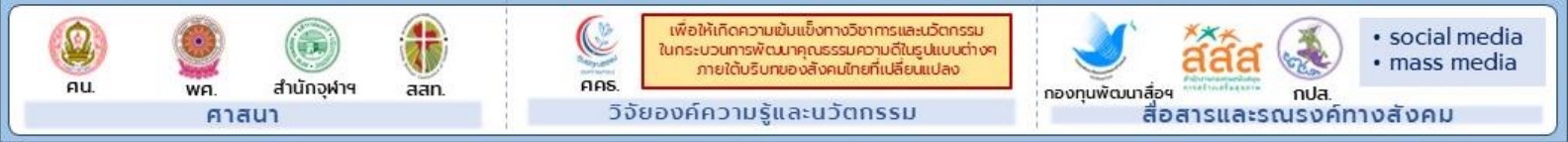
กลไกการส่งเสริมคุณธรรมของประเทศมีประสิทธิภาพ เกิดการขับเคลื่อนขยายผลการส่งเสริมคุณธรรมได้อย่างมีทิศทางและเหมาะสมกับบริบท

ผลกระทบต่อประเทศ

มีการสำรวจดัชนีชี้วัดคุณธรรมและทุนชีวิตรายจังหวัดและมีการขับเคลื่อนการส่งเสริมคุณธรรมจากการวิเคราะห์รายงานสถานการณ์คุณธรรมรายจังหวัด โดยนำองค์ความรู้และนวัตกรรมการขับเคลื่อนคุณธรรมขององค์กรไปใช้จนเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการในพื้นที่จังหวัดที่มีการดำเนินการ

ymr

ปัจจัย/สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม

คำอธิบายบทบาทของศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ในระบบนิเวศ (ecosystem)

ระบบนิเวศของการส่งเสริมคุณธรรมของสังคมไทย ประกอบด้วย 2 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับสังคมใกล้ชิด (microsystem) และ 2) ระดับสังคมแวดล้อม (macrosystem) โดยแต่ละระดับศูนย์คุณธรรมเข้าไปมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ แนวปฏิบัติและมาตรฐาน เชื่อมโยงเครือข่ายสังคม 6 ภาคส่วนเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาต้นแบบสังคมคุณธรรมตามบริบทของพื้นที่ ชุมชน และเครือข่าย กลายเป็นกลไกสำคัญที่สร้างความยั่งยืนในการขับเคลื่อนคุณธรรมในระบบนิเวศ (ecosystem) ให้สังคมไทยและคนไทยมีคุณธรรมที่สอดคล้องตามบริบทของสังคมในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลง เพราะบางและมีการพัฒนาทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดได้อย่างมั่นคง โดยมีรายละเอียดโดยสังเขป ดังต่อไปนี้

1. **ระดับสังคมใกล้ชิด (microsystem)** ประกอบด้วย การส่งเสริมคุณธรรมในครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา สถานที่ทำงาน โดยแต่ละระบบมีกลไกของหน่วยงานภาครัฐในการขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรม/ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรม ดังนี้
  - **ครอบครัว** ซึ่งเป็นสังคมใกล้ชิดที่เล็กที่สุดและมีอิทธิพลมากที่สุดในการส่งเสริมคุณธรรมในระดับบุคคล ศูนย์คุณธรรมฯ มีกลไกการส่งเสริมคุณธรรม การขับเคลื่อนครอบครัวคุณธรรมผ่าน “โครงการครอบครัวพลังบวก” ที่มีกลไกพัฒนาการสื่อสารเชิงบวกในครอบครัว และพี่เลี้ยงที่ปรึกษาในชุมชน เพื่อสร้างความยั่งยืน ร่วมกับหน่วยงานพันธมิตร ได้แก่ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และสภาคาทอลิกไทย
  - **ชุมชน** ศูนย์คุณธรรมฯ มีกลไกการส่งเสริมคุณธรรมเชิงพื้นที่ (Area-based) ผ่าน “โครงการสมัชชาคุณธรรม” ตั้งแต่ระดับชุมชน/หมู่บ้าน อำเภอ จังหวัดและภาค โดยการพัฒนานักส่งเสริมคุณธรรมเชิงพื้นที่ และส่งเสริมองค์ความรู้และมาตรฐานการพัฒนาคุณธรรมในระดับต่างๆ เพื่อผลักดันการสร้างต้นแบบชุมชน อำเภอ และจังหวัดคุณธรรม ร่วมกับ กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานภายใต้กำกับ (กรมพัฒนาชุมชน และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น) สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม กรมการศาสนา สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
  - **สถานศึกษา** ศูนย์คุณธรรมฯ มีกลไกการส่งเสริมคุณธรรมในสถานศึกษา ผ่าน “โครงการโรงเรียนคุณธรรม” โดยการส่งเสริมองค์ความรู้และการพัฒนาสอดคล้องตามมาตรฐานองค์กรคุณธรรม การพัฒนาครูโค้ช และส่งเสริมองค์ความรู้ในเรื่องโครงการคุณธรรม เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและกลไกการพัฒนาคุณธรรมที่นำไปสู่ความยั่งยืนและบริบทของสถานศึกษา โดยร่วมมือกับหน่วยงานพันธมิตรสำคัญ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
  - **สถานที่ทำงาน** ศูนย์คุณธรรมมีกลไกการส่งเสริมและพัฒนาองค์กรผ่านเครือข่ายสังคมทั้ง 6 ภาคส่วน โดยการส่งเสริมองค์ความรู้ด้านมาตรฐานคุณธรรมและขยายผลการพัฒนาองค์กรคุณธรรม ร่วมกับหน่วยงานพันธมิตรที่สำคัญ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กรมประชาสัมพันธ์ กรมการศาสนา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ รวมถึง สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม และการขับเคลื่อนกระบวนการรับรององค์กรคุณธรรม เพื่อให้เกิดความชัดเจนของการส่งเสริมคุณธรรมในองค์กรสอดคล้องตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติ โดยอยู่ในระหว่างการพัฒนา ร่วมกับหน่วยงานพันธมิตรสำคัญ ได้แก่ สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน) และสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

โดยศูนย์คุณธรรมมีแนวทางการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรมในเชิงพื้นที่ (Area-based) ที่ครอบคลุม ตั้งแต่การส่งเสริมพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยการพัฒนา “นักส่งเสริมคุณธรรมระดับพื้นที่” เพื่อทำหน้าที่เป็นนักปฏิบัติ (Implementer) ในพื้นที่ และ “วิทยากรส่งเสริมคุณธรรม” เพื่อทำหน้าที่เป็นวิทยากรตัวคูณ (Trainer) เพื่อเร่งขยายผลให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมแบบทวีคูณ และส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายทางสังคมแต่ละภาคส่วน (sector based) ผ่านโครงการ/องค์ความรู้/มาตรฐาน และเครือข่ายสมาชิกคุณธรรม อาทิ โครงการครอบครัวพลังบวก การส่งเสริมการพัฒนางค์กรคุณธรรม และส่งเสริมการนำกระบวนการรับรององค์กรคุณธรรมไปใช้กับเครือข่ายทางสังคม รวมทั้งการส่งเสริม/พัฒนาคุณธรรมเชิงพื้นที่จังหวัดคุณธรรม (area based)

2. ระดับสังคมแวดล้อม (macrosystem) ประกอบด้วย นโยบายภาครัฐ การสื่อสารและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และศาสนา โดยแต่ละระบบมีกลไกของหน่วยงานภาครัฐในการขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรม/ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรมและส่งผลกระทบต่อกระบวนการขับเคลื่อนส่งเสริมคุณธรรมในระดับสังคมใกล้ชิด (microsystem) ดังนี้

- นโยบายภาครัฐ เช่น กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ รวมทั้งหน่วยงานกำกับดูแลภาครัฐกิจ/เอกชน
  - สื่อสารและรณรงค์ทางสังคม เช่น กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล
  - ศาสนา เช่น กรมการศาสนา สำนักจุฬาราชมนตรี สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย
- โดยศูนย์คุณธรรมเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะด้านคุณธรรม เป็นหน่วยงานประสาน เชื่อมโยง ส่งเสริม สนับสนุนบูรณาการกระบวนการพัฒนาความดี การพัฒนาคุณธรรมที่เหมาะสมกับบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน สังคมไทย ตลอดจนการบริหารในภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม ซึ่งมีการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่ครอบคลุมภาพรวมในระดับ macrosystem ได้แก่ การประชุมสมาชิกคุณธรรมแห่งชาติ การรายงาน

สถานการณ์คุณธรรม (การสำรวจดัชนีชี้วัดคุณธรรมและการสำรวจทุนชีวิต) การพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรม สื่อสารเผยแพร่คุณธรรมและยกย่องบุคคล องค์กร/ชุมชน และสื่อส่งเสริมคุณธรรม (Moral Awards) และศูนย์ข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านคุณธรรม

ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้น ชี้ให้เห็นว่า **ศูนย์คุณธรรมมีคุณค่าต่อระบบนิเวศ (ecosystem)** เนื่องจากการขับเคลื่อนส่งเสริมคุณธรรมมีกลไกของหน่วยงานภาครัฐรองรับการดำเนินงานตามองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งโครงการ/กิจกรรมการดำเนินงานมีความหลากหลายและดำเนินการตามประเด็นของแต่ละหน่วยงาน ยังขาดการบูรณาการการทำงานในมิติด้านคุณธรรมที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศและเหมาะสมกับบริบท โดยศูนย์คุณธรรมมีวิสัยทัศน์ในการเป็น “ศูนย์กลางความรู้และนวัตกรรมขับเคลื่อนคุณธรรมของสังคมไทย” โดยจะใช้วิจัยองค์ความรู้และนวัตกรรมเข้าไปเสริมให้กลไกการส่งเสริมคุณธรรมของประเทศมีประสิทธิภาพและเกิดการขับเคลื่อนขยายผลการส่งเสริมคุณธรรมได้อย่างมีทิศทางและเหมาะสมกับบริบท เพื่อให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์การจัดตั้งศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) คือ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งทางวิชาการและนวัตกรรมในกระบวนการพัฒนาคุณธรรมความดีในรูปแบบต่าง ๆ ภายใต้บริบทของสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลง

